

In viziunea comunista, consensul național n-a durat nici o lună

aug - sept 1944

Reporter: Se vehiculează, în versiuni istoriografice și ziaristice, cu putemic ton de partizanat politic antimonahic, ideea că, la 23 august 1944, regele Mihai ar fi încălcat Constituția, comitând un act de "trădare națională" prin arestarea lui Antonescu.

Livia Dandara: Din păcate, și după aproape jumătate de secol, evenimentul istoric produs la 23 august stăjește unor platforme propagandistice pseudo-istorice.

În realitate, regimul instaurat de generalul Ion Antonescu, în septembrie 1940, a debutat cu anularea Constituției lui Carol al II-lea (1938), fără revenirea la Constituția democratică din 1923. Adjucecindu-și funcția ad-hoc de "conducător" al statului, menținând monarhia ca simbol cu atribute neguvernamentale, Antonescu a guvernat autoritar și dictatorial România.

În termeni strict juridici, regele Mihai nu putea "încălca" o Constituție

suspendată! Din potrivă, abia după înlăturarea dictaturii antonesciene, regele a reintrodus regimul monarhic constituțional, democratic, parlamentar și pluripartidist, așa cum fusese el consacrat prin Constituția din 1923, sub regimul votului universal, în România întregită.

Rep.: Dar arestarea? A fost ea în spiritul Constituției?

L.D.: Printre prerogativele regelui era și acela de a destitui guvernul. Antonescu era "conducătorul" statului (instituție neprevăzută în Constituție), instrument al regimului dictatorial. În

conjunctura excepțională în care se afla România în vara anului 1944, arestarea s-a impus ca variantă, numai în cazul în care Antonescu ar fi refuzat să rupă alianța cu Germania, să consimtă la ieșirea României din război și la alăturarea de coaliția antihitleristă.

Rep.: Dar se spune că, dacă Antonescu n-ar fi fost arestat, ar fi reușit să obțină, pentru România, o situație mult mai favorabilă.

Erau tratative pentru armistițiu, ale marelui, așt de înaintate și pozitive?

L.D.: Cu riscul de a spune o banalitate, afirm că, în istoria obiectivă, ipoteticul "dacă" nu poate atina greu în balanța faptelor.

Cu atât mai mult cu cât diverse alte ipoteze pot și ele utiliza... un număr nesfârșit de "dacă".

Singurul lucru sigur, probat de documente, deci cu valoare istorică, este că, pentru ieșirea României din război, s-au dus tratative pe mai multe căi și că fiecare în parte viza salvarea țării de la dezastru. Formula pe care amizat Antonescu a avut, neîndoielnic, tărnic moral-politică. Exigența condițiilor negociate de el a purtat pecetea unui exemplar spirit de demnitate patriotică. În privința evaluării șanselor de reușită, însă - având în vedere răspunderea lui în războiul dus în Răsărit, adversarii cu care trată și, mai ales, postura tragică a înfrângerilor militare - nu se pot emite decât supoziții nerationale, hazardate. Cu atât mai mult acum, după ce arhivele au dezvăluit întregul păienjenis de "aranjamente și tratate", care au înlăturat destinul țării din Răsăritul Europei, privind lipsa de realism și de scrupule morale ale putemicilor zilei. În fond, dacă opoziția democratică din România, mizând pe sinceritatea, ajutorul și solidaritatea aliaților tradiționali, nu a putut pune în acțiune mecanismul speranțelor ei, de ce ar fi avut șanse mai mari "indezirabilul" (pentru aliați) Antonescu? Iată de ce controverselo privind ieșirea României din războiul antisovietic conținuă și astăzi.

Rep.: Arestarea lui Antonescu trebuia să fie urmată de predarea lui, ca prizonier, comuniștilor și apoi sovieticilor?

L.D.: Vedeți, această relativ recentă speculație politico-istoriografică nu vizează stabilirea unui realism istoric, ci culpabilizarea interesată a monarhului, ca singur supraviețuitor de marcă al genocidului moral comunist. "Dacă" ar fi supraviețuit Antonescu, Maniu, Brătianu și ceilalți, fiți sigur că se găseau alte "vinovații" și alți "vinovați". Realitatea istorică obiectivă dezvăluie o interferență a evenimentelor și tratativelor, o simultaneitate a lor, fiecare exponenț al intereseelor naționale autentice, căutând calea și momentul optim, de schimbare a statutului militar-politic al țării, în ceea

ce, evident, era sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Acest moment s-a consumat la 23 august 1944, în varianta cunoscută: chemat la Palat, refuzând propunerile transmise de Rege, Antonescu a fost arestat și, la oferta comuniștilor din coaliție, predat lor pentru supraveghere. Nici vorba de predarea lui sovieticilor, sau de înscenarea ulterioară a procesului de "trădare națională" care s-a desfășurat sub răspunderea juridico-politică a guvernului Groza. Prin "Proclamația" citită în seara de 23 august, s-a anunțat ieșirea României din războiul antisovietic,

Interviu cu Livia Dandara, doctor în istorie, specialist în "interbelic"

victoriei, alăturarea ei la coaliția antihitleristă - pe planul evoluției externe - și revenirea la regimul Constituției

din 1923, pe plan intern. "Armistițiul" din Proclamație, însă, fusese anunțat ca "acceptat", fără ca el să fi fost, realmente, negociat. Aceasta a fost marea capcană în care Regele Mihai a fost împins de către comuniștii care nu elaborat Proclamația. De altfel, acest enunț fals a stat la baza trădării comuniste ulterioare, care va duce la statutul de capitulare a României și nu de cobeligeranță, în care ar fi avut dreptul.

Rep.: Liderii politici ni opoziției democratice au știut și au fost de acord cu arestarea lui Antonescu?

L.D.: Documentele oficiale, memorialistica, lucrările de istorie apărute într-o continuă, dar nu exhaustivă îmbogățire, și în succesive "mode" de reevaluare - surșin poziții contradictorii. Drama ulterioară a acestor personalități care au fost implicate în evenimentele din august '44 - Ion Antonescu, Iuliu Maniu, Brătienii,

C.Titel-Petrescu, Lucrețiu Pătrășcanu, Gh.Țițeșcu și nu în ultimul rând Regele Mihai - n acoperit cu valuri de calomnie, falșuri și înscenări acțiunilor lor politice. Regimul comunist instaurat a impus succesivă tratate a lor ca "trădători", "erminali", "dușmani ai popoului", înct, de la caz la caz, pentru fiecare în parte, există un întreg arsenal de minciună. Acest asult al falșificării conjuncturale, transplantat după tipicul stalinist, a fost practicat cu diabolică perseverență de partidul comunist din România în toată perioada ilegalității sale interbelice, cu mici refluxuri interesate, pentru ca, după armistițiul-capitulare semnat în septembrie 1944, să-l transforme în principală armă de luptă politică. În "viziunea" comunistă, uniunea națională, consensul forțelor democratice, nu au durat nici o lună! Concomitent cu desfășurarea evenimentelor înteme și internaționale, de la răscrucea anilor '44-'45, comuniștii, folosind plighile cucerite, au introdus acele consternante schimbări de ton și conduită, fără precedent în practica victoriei politice din România. "Alianții" de ieri (partide, personalități) devenenu "trădătorii zilei"; "tovarășilor de drum" păștraiți temporar, li se pregăteau scenariile lichidărilor de mine. Nu este un simplu joc de cuvinte. Mărturie de necontestat: calendarul succesivelor eliminări de pe scena politică a țării, eşalonat în mai puțin de patru ani, 1944-1947. Vizând nu numai accesul spre alternativa politică, ca orice partid democratic, ci instaurarea dictaturii totalitare comuniste, prin lichidarea acestor forțe și mecanism democratice, această imensă infamie politică a simțit nevoia unei "legitimări".

a consemnat Cristian Crisbășan